

**Lietuvos mokinių lotynų kalbos ir Antikos kultūros olimpiada
2018 m.**

Trečius–ketvirtus metus besimokantiems moksleiviams

Rajono (miesto) etapas

Užduočių atlikimo laikas 2 val.

mokykla (gimnazija)

dalyvio vardas, pavardė

Maksimalus taškų skaičius 77

Vertinimas:

I UŽDUOTIS. Pabraukite teisingą lotyniško sakinio variantą:

1. Nelieskite mano apskritimų!

- a) Nolite circulos meos!
- b) Noli tangere circulos meos!
- c) Nolite tangere circulos meos!
- d) Nolitis tangere circulos meos!

2. Mokytam ir išsilavinusiam žmogui gyventi reiškia mąstyti.

- a) Docto homini et erudito vivere est cogitare.
- b) Docti homini et eruditi vivere est cogitare.
- c) Doctis hominis et eruditis vivere est cogitare.
- d) Docto homini et erudito vivere licet cogitare.

3. Kuris iš lotyniškų posakių ragina semtis žinių iš pirminio šaltinio?

- a) Ad absurdum.
- b) Ad Kalendas Graecas.
- c) Ad feliciora tempora.
- d) Ad fontes.

Suma:

Vertinimas: Už kiekvieną teisingą atsakymą 1 taškas, daugiausia 3 taškai.

II UŽDUOTIS. Parašykite šiuos sakinius vienaskaita.

Pluralis	Singularis
Magistrae, de linguis antiquis eis narrate!	<i>Magistra, de lingua antiqua ei narra!</i>
Pueri has linguas difficiles discut.	<i>Puer hanc linguam difficilem discit.</i>
De celebribus viris antiquis libenter audiemus.	<i>De celebri viro antiquo libenter audiam.</i>
Linguae antiquae nobis placent.	<i>Lingua antiqua mihi placet.</i>
Ei incolae Graeci in insulis pulchris habitabant.	<i>Is incola Graecus in insula pulchra habitabat.</i>
Aquilae non captant muscas.	<i>Aquila non captat muscam.</i>
Templa pulchra in oppidis antiquis videte.	<i>Templum pulchrum in oppido antiquo vide.</i>
Magistri nostri discipulos bonos laudaverunt.	<i>Magister noster discipulum bonum laudavit.</i>

Vertinimas: Už kiekvieną teisingai pakeistą sakinį po 1 tašką, daugiausia 8 taškai.

Suma:

III UŽDUOTIS. Išverskite į lotynų kalbą žodžių junginius, panaudodami reikiamus prielinksnius.

į šviesią lentelę	in tabulam rasam
nežinomoje žemėje	<i>in terra incognita</i>
per žiemą	<i>per hiemem</i>
į mišką	<i>in silvam</i>
apie Niobės likimą	<i>de fato Niobae</i>
su geru mokytoju	<i>cum magistro bono</i>
mūsų kraštuose (<i>regio, onis f</i>)	<i>in regionibus nostris</i>
iš daugelio knygų	<i>ex libris multis</i>
apie romėnų dievus	<i>de deis Romanis</i>
tarp žymių poetų	<i>inter poetas claros/ celebres</i>
iš antikinio miesto	<i>ex oppido antiquo/ ex urbe antiqua</i>

Vertinimas: Už kiekvieną teisingai išverstą žodžių junginį po 1 tašką, daugiausia 10 taškų.

Suma:

IV UŽDUOTIS. Raskite artimus pagal reikšmę žodžius.

Pavyzdys:		<i>appellare</i>	<i>nominare</i>
laus	<i>gloria</i>	stella	<i>astrum</i>
inanis	<i>vanus</i>	potestas	<i>vis</i>
exspecto	<i>spero</i>	incendium	<i>flamma</i>
comprehendo	<i>intellego</i>	praesidium	<i>auxilium</i>
corrigo	<i>emendo</i>	incolere	<i>habitare</i>

A. astrum; B. spero; C. habitare; D. vanus; E. intellego; F. emendo; G. auxilium; H. vis;
I. flamma; J. gloria; K. **nominare**

Vertinimas: Už kiekvieną teisingai parinktą žodį po 1 tašką, daugiausia 10 taškų.

Suma:

V UŽDUOTIS. Kiekviename sakinyje yra po vieną gramatinę klaidą. Suraskite jas. Neteisingą žodį įrašykite į pirmąją lentelės grafą, o į antrąją – teisingą variantą.

Pavyzdys: Rerum scriptores narrant Romam a Romulo condita esse.

<u>Klaida</u>	<u>Teisingas variantas</u>
condita	conditam

1. Homo est animal sapientissimus.
2. Poeta Romana Catullus Lesbiam amavit et amorem suum versibus expressit.
3. Urbs in monte Palatino a Romulus condita et Roma appellata est.
4. Philippo interfectis iuvenis Alexander rex Macedonum factus est.
5. Fama erant Alexandrum filium Iovis esse.
6. Legendo et discendo mens humanus alitur.
7. Caesari omnia uno tempore agenda est.

<u>Klaida</u>	<u>Teisingas variantas</u>
<i>sapientissimus</i>	<i>sapientissimum</i>
<i>Romana</i>	<i>Romanus</i>
<i>Romulus</i>	<i>Romulo</i>
<i>interfectis</i>	<i>interfecto</i>
<i>erant</i>	<i>erat</i>
<i>humanus</i>	<i>humana</i>
<i>est</i>	<i>sunt</i>

Vertinimas: Už kiekvieną atitaisytą klaidą 2 taškai, daugiausia 14 taškų.

Suma:

VI UŽDUOTIS. Išlaipsniuokite būdvardžius.

	gradus comparativus	gradus superlativus
<i>longus, a, um</i>	<i>longior, ius</i>	<i>longissimus, a, um</i>
<i>magnus, a, um</i>	<i>maior, maius</i>	<i>maximus, a, um</i>
iucundus, a, um	iucundior, ius	iucundissimus, a, um
bonus, a, um	melior, ius	optimus, a, um
facilis, e	facilior, ius	facillimus, a, um
nobilis, e	nobilior, ius	nobilissimus, a, um
dulcis, e	dulcior, ius	dulcissimus, a, um
felix, icis	felicior, ius	felicissimus, a, um
pulcher, chra, chrum	pulchrior, ius	pulcherrimus, a, um

Vertinimas: Už kiekvieną teisingai įrašytą formą 0,5 taško, daugiausia 7 taškai.

Suma:

VII UŽDUOTIS. Atsakykite į klausimus, prirašydami atitinkamo atsakymo raidę.

1. Quis fuit Democritus? *c)*
2. Quis fuit Demosthenes? *k)*
3. Quis fuit dux Graecorum in bello Troiano? *d)*
4. Quis carmen *Exegi monumentum* scripsit? *b)*
5. Quot reges Romae regnaverunt? *l)*
6. Quis quattuor orationes in Catilinam dixit? *j)*
7. Quis monuit Troianos de equo ligneo? *g)*
8. Quis scripsit *Metamorphoses*? *e)*
9. Quem conditorem Urbis Romani putaverunt? *f)*
10. Quis arbiter elegantiarum a Romanis appellabatur? *h)*
11. Quam diu bellum Troianum gestum est? *a)*
12. Quae inscriptio est in ecclesia Sanctorum Apostolorum Petri et Pauli Vilnae? *i)*

Atsakymai: a) per decem annos; b) Poeta Romanus Horatius; c) Egregius philosophus Graecus; d) Agamemnon; e) Poeta Romanus Ovidius; f) Romulum; g) Laocoon; h) Petronius; i) Regina Pacis funda nos in pace; j) Orator clarissimus Romanus M. Tullius Cicero; k) Orator clarissimus Graecus; l) septem.

Vertinimas: Už kiekvieną teisingą atsakymą 0,5 taško, daugiausia 6 taškai.

Suma:

VIII UŽDUOTIS. Perskaite veikalų ištraukas, nurodykite jų autorių, kūrinio pavadinimą ir apie kokį mitinį herojų arba istorinę asmenybę čia kalbama.

1. O laikai! O papročiai! Senatas visa tai supranta, konsulas mato, o šis vis tiek gyvena. Gyvena? Dar daugiau, ateina į senatą, dalyvauja svarstant valstybės reikalus, įsižiūri ir tarsi paženkлина akimis tuos iš mūsų, kuriuos ketina nužudyti. O mes, drąsūs vyrai, atrodo, padedame respublikai tuo, kad sugebame išsisukti nuo jo įniršio ir ginklo. (Vertė Eugenija Ulčinaite)

Autorius: **Ciceronas**

Kūrinio pavadinimas: ***Kalbos prieš Katiliną (Katilinarijos)***

Herojus/ istorinė asmenybė: **Katilina**

2. „Viduriu skriski tarp jų. Į Jaučiaganį nesidairyki
Tu nei į Lokį, sūnau, nei į kardą narsaus Orijono,
Pėdsakais mano keliauk!“ Pamoko, kaip reikia plasnoti,
Ir prie berniuko pečių sparnus nemėgintus pritaiso (Vertė Antanas Dambrauskas).

Autorius: **Ovidijus**

Kūrinio pavadinimas: ***Metamorfozės***

Herojus/ istorinė asmenybė: **Dedalas ir Ikaras**

3. Sūnui atsakė tuomet Tetidė, raudodama gailiai:

„Kam auginau, vaikeli, tave aš, vargui pagimdžius?

O, kad be sielvarto nūn, be ašarų leistumei laiką

Čia prie laivų, kai mirtis tau arti ir dienos neilgos!

Mirti – žadėta jaunam ir širdgėlą kęsti kaip niekam.

Negandui vien tave pagimdžiau aš rūmuos aukštuosius.

Taigi nors žodžio užtart prieš Dzeusą, perkūnų valdovą,

Eisiu sniegų padabintan Olimpan, gal bus maloningas.

Tu čia, prie savo greitųjų laivų atsisėdęs patogiai,

Rūstauki prieš achajus ir visai pasitrauki iš karo. (Vertė Antanas Dambrauskas)

Autorius: Homeras

Kūrinio pavadinimas: *Iliada*

Herojus/ istorinė asmenybė: Achilas

4. Vyrą pagarbinki, Mūza, prityrusį vargo didžiausio,

Ilgamet jūroje vargusį, šventąją Troją sugriovus.

Daugio žmonių jisai matė tvirtoves ir būdą pažino,

Daugel jis jūroj nelaimių prityrė ir skausmo širdingo,

Gelbėdams savo gyvybę ir savo draugų sugrįžimą.

Betgi, deja, neįstengė jis jūjų išgelbėti, vargšas:

Patys savu kvailumu užsitraukė jie pragaištį baisią. (Vertė Jeronimas Ralys)

Autorius: Homeras

Kūrinio pavadinimas: *Odisėja*

Herojus/ istorinė asmenybė: Odisėjas

5. Žygį apgiedu ir vyrą, kuris iš Trojos pakrančių,

Bėgdamas nuo lemties, Italijon kitkart atvyko,

Ten, kur Lavinijaus krantas. Ilgai jį žemynuos ir jūroj

Blaškę galybę dievų dėl pykčio kerštingos Junonės.

Daug ir kariaudamas jis iškentėjo, kol, miestą įkūręs,

Lacijun Trojos dievus atgabeno. (Vertė Antanas Dambrauskas)

Autorius: Vergilijus

Kūrinio pavadinimas: *Eneida*

Herojus/ istorinė asmenybė: Enėjas

6. Sau paminklą baigiau – varį ir amžiną
piramidžių aukštų dulsmą pranokstantį.
Nei graužikas lietus, nei Akvilonai jo
negalėtų sugriaut, nei nesuskaitoma
metų srauto eilė ar vis skubą laikai.
Aš nemirsiu visai, mano žymi dalis
nelabosios išvengs; giriamas nuolatos,
augsiu tol po mirties, kol Kapitolijun
kops šventikas, tylia vedinas mergele (Vertė Henrikas Zabulis).

Autorius: Horacijus

Kūrinio pavadinimas: *Odè Mūzai/ Exegi monumentum*

Herojus/ istorinė asmenybė: Horacijus kalba apie save patį

Vertinimas: Už kiekvieną teisingą atsakymą 0,5 taško, daugiausia 9 taškai.

Suma:

IX UŽDUOTIS. Pažymėkite teisingą atsakymą:

1. Kuris iš šių mitinių personažų yra vėjų valdovas, padėjęs Odisėjui kelionėje?
a) Borėjas b) Fobas c) Foibas d) Ajolas
2. Kurio žvėries galva ir kailis yra būdingi Heraklio atributai?
a) liūto b) hidros c) šerno d) jaučio
3. Kas kovojo su persais Maratono mūšyje?
a) atėniečiai b) atėniečiai ir spartiečiai c) atėniečiai ir platajiečiai
4. Kuris persų karalius surengė žygį prieš Graikiją ir 480 m. pr. Kr. pralaimėjo Salamino mūšį?
a) Kiras b) Darėjas c) Kserksas
5. Kokiu metru parašyta Ovidijaus poema *Metamorfozės*?
a) pentametru; b) jambu; c) hegzametru; d) daktiliu
6. Kuris iš šių 7 pasaulio stebuklų stovėjo Aleksandrijoje?
a) Artemidės šventykla; b) Faro švyturys; c) Dzeuso skulptūra; d) Halikarnaso šventykla
7. Kuris iš šių graikų autorių kūrė tragedijas?
a) Aischilas b) Aristofanas c) Aisopas d) Achilas
8. Kas pritaikė graikiškus filosofijos terminus lotynų kalbai?
a) Kvintilijanas b) Ciceronas c) Seneka d) Horacijus
9. Kuri iš šių romėnų deivių yra karo deivė?
a) Flora b) Belona c) Parka d) Libera
10. Kuris iš vardų žodžių nėra kultinis Jupiterio epitetas?
a) Tonans b) Stator c) Optimus Maximus d) Fortunatus

Suma:

Vertinimas: Už kiekvieną teisingą atsakymą 1 taškas, daugiausia 10 taškų.